T.C.
ULAŞTIRMA BAKANLIĞI
Araştırma Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

06 AGUSTOS 2004

SAYI : B.11.0.APK.0.10.01.21./EA/-1076-2980
KONU : İzmir Milletvekili
Sayın Muharrem TOPRAK'ın
yazılı soru önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ:TBMM Başkanlığının 21.07.2004 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-6502 sayılı yazısı.

İzmir Milletvekili Sayın Muharrem TOPRAK'ın 7/3272-6731 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Binali YILDIRIM
Ulaştırma Bakanı

EK:
1 Cevap formu(2 Sayfa)

DAĞITIM:
TBMM Başkanlığına
Başbakanlığa

İZMİR MİLLETVEKİLİ SAYIN MUHARREM TOPRAK'IN 7/3272-6731
SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVABI

Açıklamalarınızda: Son 10 yılda İstanbul Boğazında 103, Çanakkale boğazında ise 70 deniz kazası olduğunu, boğazlarımızdan yılda ortalama 48 bin gemi geçtiğini yazılı soru önergesine cevaben belirttiniz.

Bu nedenle:

SORU 1- Bu düzensiz sirkülasyon nedeniyle boğazlarımızın kirliliği ve batık gemilerin enkazlarının çıkarılması konusunda bir girişiminiz oldu mu?

CEVAP 1- Türk Boğazları Bölgesinde seyreden gemilerin Ulusal ve uluslararası düzenlemelere uygun olarak takibini yapmak, bölge seyir emniyetini artırmak, dolayısıyla can, mal ve çevre güvenliğini sağlamak amacıyla tesis edilen "Türk Boğazları Gemi Trafik Hizmetleri" sistemi 30 Aralık 2003 tarihinde işletmeye açılmıştır.

Türk Boğazları Bölgesinde seyreden gemilere ihtiyaç duyacakları bilgileri sağlamak ve tabi olacakları usul ve esasları belirlemek üzere "Türk Boğazları Gemi Trafik Hizmetleri Kullanıcı Rehberi" hazırlanmıştır. Bu uygulama ile, Türk Boğazları Bölgesi'nden geçiş yapan gemilerin takibiyle birlikte, deniz kazalarının ve buna bağlı çevre kirliliğinin önüne geçilmesinde önemli bir adım atılmıştır.

06 Kasım 1998 tarih ve 23515 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Türk Boğazları Deniz Trafik Düzeni Tüzüğü"nün "Geçiş Sırasında Kaza ve Arıza" başlıklı 15. maddesinde, İstanbul ve Çanakkale Boğazlarından geçerken kaza, arıza ve zorunlu demirleme gibi bir nedenle uğraksız geçişi bozulan gemilere uygulanacak prosedürler genel olarak belirlenmiştir.

Türk Boğazları bölgesinde karaya oturma, arıza ve diğer kazalar gibi nedenlerle uğraksız geçişi bozulan, böylece 20 Temmuz 1936 tarihli Montrö Boğazlar Sözleşmesi kapsamından çıkıp Türk Ulusal Mevzuatı kapsamına giren gemilere uygulanacak prosedürleri ve bugüne kadarki uygulamaları içeren bir "Uygulama Talimatı" hazırlanmıştır.

Uygulama Talimatı ve buna ilişkin diğer talimatlarla; Türk Boğazları'nda meydana gelen karaya oturma, kaza ve arızalarda, ivedilikle olay yerine römorkörlerin gönderilmesi, seyrüseferle ilgili gerekli önlemlerin alınarak bölgedeki diğer gemilerin haberdar edilmesi, can güvenliği açısından ilgili birimlerin (Ana Arama Kurtarma Koordinasyon Merkezi) bilgilendirilmesi, çevre kirliliğini önlemek amacıyla römorkörlerce gerekli tedbirlerin alınması ve Liman Başkanlığı ile Türk Boğazları Gemi Trafik Hizmetleri arasındaki koordinenin en iyi ve hızlı şekilde yapılması sağlanmıştır.

./..

618 sayılı Limanlar Kanunu'nun 7. maddesinde de "Limanlar dahilinde seyir ve seferin selametine engel olabilecek suret ve vaziyette batan bilcümle gemileri ve eşyasını, liman reisleri tarafından tayin olunacak kısa bir müddet zarfında çıkarmağa, bunların sahip, kaptan ve acenteleri mecburdurlar. Bu müddet gazetelerle ilan ve ilişkileri malum olduğu taktirde kendilerine noterlik marifetiyle de tebliğ edilir." hükmü bulunmaktadır.

Gemilerin üzerinde bulunan hacizler, sahiplerinin bulunamaması, hukuki anlaşmazlıklar ile batık çıkarma maliyetlerinin çok yüksek oluşu gibi nedenlerle batıkların çıkarılmasında sıkıntılarla karşılaşılmaktadır.

Oluşabilecek bir deniz kazası sonucu ortaya çıkan kirlenmeye müdahale etmek amacıyla gerekli düzenlemeleri yapmak, özellikle boğazlarımızda acil müdahale istasyonlarının kurulması ve gerekli tüm ekipmanlarla donatılması konusunda Çevre ve Orman Bakanlığı ile koordineli olarak Kanun hazırlama çalışmaları da devam etmektedir.

Ayrıca, Avrupa Twinning Projesi kapsamında "Seyir Emniyeti ve Deniz Güvenliği Kanunu" çalışmaları son aşamasına gelmiş bulunmaktadır. Kanunla, Türk Boğazları Bölgesinde seyir emniyetinin sağlanması, deniz kirliliğinin önlenmesi ve batıkların çıkarılmasına yönelik daha geniş önlemler alınmaktadır.

Bugün için Türk Boğazları Bölgesinde deniz kazalarının önlenmesi, dolayısıyla gemi kaynaklı kirlenmenin önüne geçilmesine yönelik Gemi Trafik Hizmetleri (GTH)'nin açılmasıyla gerekli önlemler alınmış olmakla birlikte, yeni hazırlanan Kanunların yürürlüğe girmesiyle de bu konuların teminat altına alınması sağlanmış olacaktır.

SORU 2- Birçok Akdeniz kökenli balık türleri Ege ve Marmara'yı geçerek Karadeniz'e ulaşmaktaydı ki; Boğazlarımızın kirliliği İstanbul boğazının üretkenliğini bitirdiği de tarafınızdan bilindiğine göre, Geçiş yapan gemilerle ilgili ne gibi önlemler aldınız?

CEVAP 2- Türk Boğazları Bölgesi'nden geçen gemilerin çevreyi kirletmesi ve bu bölgedeki canlı türlerine zarar vermesi konusunda uluslararası uygulamalara paralel uygulamalar, Denizcilik Müsteşarlığımız tarafından ilgili Bakanlıkla koordineli şekilde hızla yürürlüğe konularak gerekli önlemler alınmaktadır.

Bu yönde, denetimlerin daha etkin yapılmasıyla birlikte gemilerin atıklarının denize basılmasının engellenmesi amacıyla hazırlanan "Gemilerin Atık Alım Hizmeti Yönetmeliği" 11 Mart 2004 tarih ve 25399 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Yönetmelikle; ülkemizdeki tüm limanlara, ihtiyaca ve liman tipine göre, gemilerin yağlı atıklarını, tuvalet suyu gibi pis sularını, çöplerini ve hatta kimyasal atıklarını alabilecek atık alım tesisleri kurma zorunluluğu getirilmiştir.

Ayrıca, gemilerin bordasına yapışarak veya denge için aldıkları balast suları ile taşınan istenmeyen sucul organizmaların (Caulerpa Taxifolia-Katıl Yosun), (Mnemiopsis Leidyi-Hamsi Larvalarını Tüketen Deniz Anası) denizlerimize girişini engellemek amacıyla başlatılan yönetmelik hazırlama çalışmaları devam etmektedir.